

Temat:

OSOBLIWOŚCI KRAIN POLARNYCH

Poziom: *Nauczanie blokowe - klasy IV –VI, Gimnazjum – geografia;*

Hasło programowe : *Różnorodność środowisk życia na Ziemi.*

Cele / uczniowie powinni:

- *Poznać warunki życia krain polarnych (położenie, klimat).*
- *Wskazać położenie geograficzne Arktyki i Antarktydy na mapie świata.*
- *Znać gatunki zwierząt charakterystyczne dla krain polarnych.*
- *Wskazać rolę polskich badaczy w poznawaniu krain polarnych.*
- *Aktywnie i samodzielnie zdobywać wiedzę w nietypowych warunkach.*

Kluczowe pojęcia: *lądolód, lato polarne, tundra, koło podbiegunowe;*

Metody:

- *Obserwacja i analiza okazów oraz informacji muzealnych / pogadanka.*
- *Samodzielna praca z kartą pracy „**Karta Badacza**”*

Czas:

- *2 jednostki lekcyjne*

Komentarz dla nauczyciela:

Lekcję mogą poprzedzić zajęcia w szkole o tematyce związanej z:

- *analizą przystosowań zwierząt i roślin do życia w trudnych warunkach,*
- *analizą stref klimatycznych i roślinnych świata,*
- *prezentacją filmu przyrodniczego nawiązującego do tematyki zajęć.*

Poszerzenie działań:

- *Polecić uczniom wykonanie ulotki lub plakatu reklamowego „**Osobliwości Krain polarnych**” ,*
- *opracować informację encyklopedyczną o Arktyce i Antarktydzie;*
- *opracować informację encyklopedyczną o badaniach Krain polarnych,*
- *„ Przystosowania zwierząt do życia w krainach polarnych „ – prezentacja wybranego gatunku ssaka lub ptaka w formie kartki do albumu przyrodniczego.*

Procedura:

I. Wprowadzenie- 5 min

- Prowadzący zajęcia zapoznaje uczniów z tematem , celami lekcji i metodą pracy.
- Przypomnienie zasad poprawnego zachowania się w Muzeum.

II. Pogadanka – 15-20 min

- Oprowadzający lub Nauczyciel przybliży problematykę tematu wykorzystując jako przykłady znajdujące się eksponaty muzealne (w tym mapy, zdjęcia i tablice informacyjne).
- Pogadanka przebiega wg . schematu:
  - *Położenie geograficzne Krain polarnych ?*
  - *Osobliwości Arktyki : klimat, przyroda , zwierzęta, stacje badawcze.*
  - *Osobliwości Antarktydy: klimat, przyroda , zwierzęta, stacje badawcze.*
  - *Przystosowania do życia w trudnych warunkach – pingwiny.*
  - *Polskie badania Krain polarnych.*

III. Praca samodzielna – 30- 40 min

- Prowadzący wyjaśnia sposób pracy z „**Kartą Badacza**”.
- Uczniowie samodzielnie na podstawie zapamiętanych wiadomości uzupełniają Kartę.
- Brakujących wiadomości poszukują podczas samodzielnych obserwacji.
- Przygotowują się do prezentacji ustnej zgodnej z Kartą.

IV. Podsumowanie – 20 min

- Uczniowie przy pomocy Prowadzących sprawdzają stopień zebranych informacji, chętne osoby odczytują je głośno , wskazują eksponaty potwierdzające wypowiedź.
- **Dyskusja: „ Zagrożenia dla krain polarnych”** (wpływ efektu cieplarnianego i inne związane z działalnością człowieka –np. wielorybnictwo) - 10 min.
- **Praca domowa-** Zapisz wnioski z dyskusji lub wykonaj inne zadanie z działań poszerzających.

Karta Badacza:

„ Osobliwości Krain polarnych”

Na podstawie informacji podanych przez prowadzącego i samodzielnie przeprowadzonych obserwacji, uzupełnij zadania:

1. Rozmieszczenie krain polarnych

Na mapie wpisz nazwy : Arktyka , Antarktyda, koło podbiegunowe, biegun południowy, biegun północny, Spitsbergen, Szetlandy Południowe.

2. Dokonaj analizy porównawczej obu krain polarnych (na podstawie obserwacji i tablic informacyjnych)

Badane elementy	Arktyka	Antarktyda
- położenie geograficzne		
- forma terenu		
- klimat		
- typowe zwierzęta		
- typowe rośliny		

3. Tereny o zawsze zamrożonej glebie na której rosną nieliczne rośliny nazwano **TUNDRA**. Wymień rośliny tworzące ten zespół roślinności :

.....
 .....

4. Mieszkańcy krain polarnych.

W odróżnieniu od lądów polarnych, gdzie żyją nieliczne gatunki zwierząt, chłodne morza pełne są skorupiaków, kalmarów i innych bezkręgowców, które z kolei stanowią karmę dla wielkiego bogactwa ryb, wielorybów, fok i morskich ptaków. Podaj przykłady gatunków należących do poszczególnych grup zwierzęcych:

Grupa zwierzęca	Gatunki- 3 przykłady
Ryby	
Ptaki	
Ssaki	

5. Pingwiny – mieszkańcy krain polarnych.

Przyjrzyj się eksponatom i zdjęciom różnych gatunków pingwinów. Pingwiny to ptaki o specyficznych cechach przystosowawczych. Określ ich funkcje:

Cecha	Funkcja
Kształt ciała	
Pokrycie ciała	
Odżywianie	
Inne	

6. **Dyskusja - Zagrożenia krain polarnych** (wpływ efektu cieplarnianego, wielorybnictwo, turystyka) - 10 min

– czy wiesz co to jest kryl, jakie zwierzęta się nim odżywiają ?